

РОЛЬ СОЦІАЛЬНОЇ ФАРМАЦІЇ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Алексєєва Т.І., Биховець К.В., Саєнко А.О.

Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Харків, Україна

t.i.alekseeva@gmail.com, anzhela_saenko@mail.ru, katya.bikhovets@mail.ru

Вступ. Фактор здоров'я, що є пріоритетною соціальною цінністю і найважливішим економічним ресурсом суспільства виступає в сучасному світі індикатором прогресу соціально-економічного розвитку, в якому синтезуються досягнутий рівень якості життя людей і економічного благополуччя країни.

Становлення ринкових відносин в українському суспільстві привело до істотних змін об'єктивних закономірностей функціонування такої галузі, як охорона здоров'я, у тому числі одного з найважливіших його ланок – фармації, яка динамічно розвивається і зазнає позитивних зрушень.

Україна має власне фармацевтичне виробництво, розвинуту дистриб'юторську мережу та розгалужену аптечну мережу усіх форм власності. Фармацевтична галузь посідає значне місце в економіці України, оскільки є важливим сегментом національного ринку, багато в чому визначає національну і оборонну безпеку країни, відрізняється великою наукоємною і розвиненою кооперацією.

Мета дослідження. Визначити провідну роль фармації в економіці України, розглянути внесок фармацевтичної галузі в реалізацію соціальних функцій та її економічний вплив на макроекономічні показники і проаналізувати специфічні риси фармацевтичного ринку, які пов'язані із соціальним значенням фармації.

Методи дослідження. В дослідженні були використанні офіційні статистичні матеріали з питань розвитку фармації в Україні, а також наступні методи: історико-інформаційний, системного підходу та аналізу, аналітико-синтетичний.

Основний матеріал дослідження. Фармацевтичний ринок України на сучасному етапі розвитку є другим за обсягом серед країн СНД після Росії, в

ньому Україна займає 12–14 %. Фармацевтична галузь України включає в себе: виробництво лікарських засобів і виробів медичного призначення, оптову і роздрібну торгівлю, спеціалізоване зберігання і розподіл (дистрибуцію) за допомогою налагодженої збутової мережі (аптеки, аптечні пункти тощо) [1].

У загальному обсязі продажів фармацевтичної продукції в Україні у 2014 році (у натуральному вимірі) на лікарські засоби традиційно припадало близько 65 %, на вироби медичного призначення – близько 30 %, решта – на косметичну продукцію [2].

Та все одно, сьогодні український фармацевтичний ринок залишається імпортозалежним. Спостерігається збільшення обсягів імпорту фармацевтичної продукції в Україну, що пов'язано з відновленням активності основних компаній-дистриб'юторів, стабілізацією валютних курсів та деяким збільшенням попиту на лікарські засоби з більшою доданою вартістю. Основними імпортерами залишаються такі країни, як Германія, Індія, Франція, Угорщина, Італія, Словенія та ін.

Вітчизняна фармація є локомотивом зростання національної економіки України. За останні 3 роки вітчизняна фармацевтична галузь сприяла нарощуванню економічного потенціалу України. Про це свідчать значні темпи зростання обсягів реалізації продукції на фармацевтичному ринку України; збільшення частки вітчизняної продукції на внутрішньому ринку (з 28% у 2011 році до 31,4% в 2014 році); зростання експорту вітчизняної фармпромисловості (на 25% у 2013 році порівняно з 2012 роком).

Підтвердженням розвитку галузі є і функціонування на території України понад 100 фармацевтичних підприємств, що випускають свою продукцію у відповідності до європейських стандартів, та розвинутої мережі з 20 тисяч аптечних закладів. Виробники лікарських засобів можуть бути цікавими інвесторам, бо в Україні є з чого вибирати – від великих, за українськими мірками виробників, таких як, корпорація "Артеріум", "ВАТ "Фармак", ТОВ ФК "Здоров'я", та інших, до невеликих виробників з річним оборотом в кілька десятків мільйонів гривень.

Посилюється також і контроль за якістю ліків. Наприклад, з початку 2013 року у продаж не було допущено 663 тис. упаковок небезпечних для життя та здоров'я споживача лікарських засобів неналежної якості на загальну суму 19,8 млн. грн. [2].

Висновки. Отже, не дивлячись на той факт, що українська фармацевтична промисловість значно відстає від рівня розвитку провідних економік, вона має значний потенціал розвитку конкурентоспроможності, як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

Це обумовлено стабільно зростаючими інвестиціями в дану галузь, відносно високим технологічним рівнем виробничих потужностей (порівняно з іншими галузями економіки України), недорогою кваліфікованою робочою силою і найбільшими в Європі темпами розвитку фармацевтичного ринку (15-20% щорічно).

В результаті економічного аналізу було виявлено декілька проблем фармацевтичної галузі України, а саме: недостатність фінансування науково-дослідницьких робіт, нижчі порівняно з країнами-лідерами в галузі продуктивність праці і технічний рівень підприємств тощо. Таким чином рішення проблем, на думку авторів, можна здійснити шляхом залучення внутрішніх і зовнішніх інвестицій, підвищенням якості лікарських засобів та тим самим підвищенням експортного потенціалу галузі, впровадженням нових проектів розробки та впровадження у виробництво препаратів імпортозаміщення для задоволення потреб населення України.